

система и у ту сврху узима у обзир сљедеће елементе, то јесте да ли се системом остварује социјални циљ, да ли се њиме спроводи принцип солидарности, да ли изостаје било какав профитни циљ обављане дјелатности и да ли ту надлежност контролише држава." Даље, у параграфу 31. Суд истиче: "У оквиру те опште процјене посебно треба да се испита може ли се и у којој мјери за предметни систем сматрати да спроводи принцип солидарности и да ли је дјелатност здравствених осигуравалаца који управљају таквим системом подвргнута државној контроли." У сљедећем параграфу (број 32) Суд утврђује критеријуме у процјени да ли се конкретним системом социјалне сигурности спроводи принцип солидарности: "Системе социјалне сигурности којима се спроводи принцип солидарности посебно обиљежавају обавеза чланства, како за осигуранике тако и за осигураваоце, чињеница да су доприноси одређени законом зависно од примања осигураника, а не од ризика који они појединачно представљају, било због своје добити било због здравственог осигурања, правило према којем су обавезна давања утврђена законом једнака за све осигуранике, независно од износа доприноса који плаћа сваки од њих, као и механизам за пребијање трошкова и ризика, посредством којег системи који остварују добит учествују у финансирању система који имају структуралне финансијске потешкоће."

Наиме, средства која се у КС-у, ХНК, Кантону 10 и УСК исплаћују из завода здравственог осигурања ради остваривања права осигураника не зависе од висине доприноса које осигураник уплаћује у завод/фонд, него се у потпуности примјењује принцип солидарности. Према томе, таква активност није економска и она не подлијеже правилима конкуренције и правилима државне помоћи. Наиме, у конкретном случају, грађани као осигураници из својих личних средстава (брuto плате) уплаћују допринос на основу којих се формира фонд здравствене заштите. Дјеловање завода здравственог осигурања заснива се на принципу солидарности, непрофитно је и није тржишно организовано. Самим тим Савјет је утврдио да активности таксативно наведених влада не подлијежу правилима о државној помоћи.

Европски суд правде је у претходно наведеним релевантним одлукама заузео став да здравствени фондови/заводи и друге организације које су укључене у јавни систем социјалне заштите, када је њихова активност заснована на принципу друштвене солидарности, обављају искључиво друштвену функцију, јер је у том случају њихова активност непрофитна.

Узимајући у обзир наведено, у конкретном случају Савјет је утврдио да у Одлуци о листи лијекова Кантона Сарајево, Одлуци о утврђивању листе лијекова који се прописују и издају на терет средстава Завода здравственог осигурања Херцеговачко-неретванског кантона, Одлуци о листи лијекова који се могу прописивати и издавати на терет средстава обавезног здравственог осигурања Кантона 10 и у Одлуци о листи лијекова обавезног здравственог осигурања Унско-санског кантона није садржана државна помоћ из члана 3. став (1) Закона, с обзиром на то да је Савјет утврдио да се дјеловање наведених завода као јавних здравствених установа заснива на принципу солидарности, који су финансирани путем обавезних доприноса и/или буџетским дотацијама, а услуге се пружају без накнаде крајњих корисника, односно пружаоци тих услуга, тј. заводи као јавне здравствене установе се не сматрају предузетницима, односно није ријеч о економској

активности без обзира што се и те установе налазе "на тржишту" приликом набавке неопходних производа и услуга намијењених тој дјелатности.

У складу са наведеним, Савјет је одлучио као у диспозитиву овог рјешења.

Упутство о правном лијеку

Ово рјешење је коначно у управном поступку и против њега није дозвољена жалба.

Незадовољна страна може да покрене управни спор пред Судом Босне и Херцеговине у року од 30 дана од дана пријема овог рјешења.

Број УП/И 02-26-1-51-27/21
21. марта 2023. године
Источно Сарајево

Председавајући
Савјета за државну помоћ БиХ
Ценан Селимбеговић, с. р.

Na osnovu člana 12. stav (7) Zakona o sistemu državne pomoći u Bosni i Hercegovini ("Službeni glasnik BiH", br. 10/12 i 39/20), te člana 193. Zakona o upravnom postupku ("Službeni glasnik BiH", br. 29/02, 12/04, 88/07, 93/09, 41/13 i 53/16), rješavajući u postupku *ex post* kontrole usklađenosti državne pomoći s propisima o državnoj pomoći, pokrenutom na osnovu prijave društva Unifarm d.o.o. Lukavac, koje zastupa advokat Zlatan Balta, za ocjenjivanje dodijeljene državne pomoći sljedećim korisnicima: Amsalu d.o.o. Sarajevo, Bosnalijeku d.d. Sarajevo, Farmaviti d.o.o. Sarajevo, Hemofarmu d.o.o. Sarajevo i Zadi Pharmaceuticals d.o.o. Lukavac, Vijeće za državnu pomoć Bosne i Hercegovine na 131. sjednici, održanoj 21. 3. 2023. godine, donijelo je sljedeće

RJEŠENJE

1. Utvrđuje se da mjere sadržane u Odluci o listi lijekova Kantona Sarajevo, broj: 02-05-34488-3/18 od 11. 10. 2018. godine, Odluci o izmjenama i dopunama Odluke o listi lijekova Kantona Sarajevo, broj: 02-04-25959-22/21 od 24. 6. 2021. godine, Odluci o utvrđivanju liste lijekova koji se propisuju i izdaju na teret sredstava Zavoda zdravstvenog osiguranja Hercegovačko-neretvanskog kantona, broj: 01-1-02-1370/21 od 24. 5. 2021. godine, Odluci o listi lijekova koji se mogu propisivati i izdavati na teret sredstava obaveznog zdravstvenog osiguranja Kantona 10, broj: 01-02-26-2/21 od 22. 4. 2021. godine, i u Odluci o listi lijekova obaveznog zdravstvenog osiguranja Unsko-sanskog kantona, broj: 03-017-4215/2022 od 25. 3. 2022. godine, ne predstavljaju državnu pomoć u smislu Zakona o sistemu državne pomoći u Bosni i Hercegovini.
2. Ovo rješenje bit će objavljeno u "Službenom glasniku BiH", službenim glasilima entiteta i Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine.

Образложење

1. Захтев за покретање поступка

Vijeće za državnu pomoć Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Vijeće) zaprimilo je prijavu nezakonite državne pomoći, odnosno Zahtjev za ocjenjivanje dodijeljene državne pomoći (u daljnjem tekstu: prijava), u skladu s članom 10. stav (2) Zakona o sistemu državne pomoći u Bosni i Hercegovini (u daljnjem tekstu: Zakon), akt broj: 02-26-1-51-1/21 od 25. 10. 2021. godine. Podnosilac prijave je Unifarm d.o.o. Lukavac (u daljnjem tekstu: društvo Unifarm), sa sjedištem u Bistarci, Novo naselje b.b, Lukavac, kojeg zastupa Zlatan Balta, advokat iz Sarajeva, sa sjedištem u ul. Fra Anđela Zvizdovića 1, Sarajevo, po punomoći, i koji se bavi distribucijom lijekova na teritoriji Bosne i Hercegovine, te je, u skladu sa Zakonom o lijekovima BiH, registriran kao zastupnik

više stranih proizvođača lijekova, između ostalog Replek Farm DOOEL Skoplje, Sjeverna Makedonija, Biofarma Ilac San. ve Tic. A.S, Turska, Deva Holding A.S, Turska, i Sopharma AD, Bugarska.

Prijava je podnesena zbog dodjeljivanja, kako se u aktu podnosioca prijave navodi, nedozvoljene državne pomoći iz člana 5. Zakona od sljedećih davalaca, za svakog od njih odvojeno i pojedinačno:

- Vlade Kantona Sarajevo (u daljnjem tekstu: Vlada KS), donošenjem akta – Odluka o izmjenama i dopunama Odluke o listi lijekova Kantona Sarajevo, broj: 02-04-25959-22/21 od 24. 6. 2021. godine ("Službene novine Kantona Sarajevo", broj 26/21);
- Vlade Hercegovačko-neretvanskog kantona (u daljnjem tekstu: Vlada HNK), donošenjem akta – Odluka o izmjeni i dopuni Odluke o utvrđivanju liste lijekova koji se propisuju i izdaju na teret sredstava Zavoda zdravstvenog osiguranja Hercegovačko-neretvanskog kantona, broj: 01-1-02-1370/21 od 24. 5. 2021. godine ("Službene novine Hercegovačko-neretvanskog kantona", broj 04/21);
- Vlade Kantona 10, donošenjem akta – Odluka o listi lijekova koji se mogu propisivati i izdavati na teret sredstava obaveznog zdravstvenog osiguranja Kantona 10, broj: 01-02-26-2/21 od 22. 4. 2021. godine ("Narodne novine Kantona 10", broj 04/21).

Korisnici državne pomoći u konkretnom slučaju su bosanskohercegovački proizvođači lijekova, i to: Amsal d.o.o. Sarajevo, Bosnalijek d.d. Sarajevo, Farmavita d.o.o. Sarajevo, Hemofarm d.o.o. Sarajevo i Zada Pharmaceuticals d.o.o. Lukavac.

Advokat Zlatan Balta je, uz prijavu, Vijeću dostavio sljedeće dokumente:

- Punomoć za zastupanje od 7. 10. 2021. godine;
- Odluku Vlade Kantona Sarajevo o izmjenama i dopunama Odluke o listi lijekova Kantona Sarajevo, broj: 02-04-25959-22/21 od 24. 6. 2021. godine ("Službene novine Kantona Sarajevo" broj 26/21), (Odluka o novoj pozitivnoj listi lijekova KS);
- Pozitivnu A listu lijekova Kantona Sarajevo koja se primjenjuje od 1. 8. 2021. godine (nova pozitivna lista lijekova KS);
- Odluku Vlade Kantona Sarajevo o listi lijekova Kantona Sarajevo, broj: 02-05-34488-3/18 od 11. 10. 2018. godine ("Službene novine Kantona Sarajevo", br. 43/18 i 48/18), (Odluka o prethodnoj pozitivnoj listi lijekova KS);
- Pozitivnu A listu lijekova Kantona Sarajevo koja se primjenjivala do 31. 7. 2021. godine (prethodna pozitivna lista lijekova KS);
- Dopis Ministarstva zdravstva Kantona Sarajevo, broj: 10-33-26557/21 od 9. 7. 2021. godine;
- Odluku Vlade Hercegovačko-neretvanskog kantona o izmjeni i dopuni Odluke o utvrđivanju liste lijekova koji se propisuju i izdaju na teret sredstava Zavoda zdravstvenog osiguranja Hercegovačko-neretvanskog kantona, broj: 01-1-02-1370/21 od 24. 5. 2021. godine ("Službene novine Hercegovačko-neretvanskog kantona", broj 04/21), (Odluka o novoj pozitivnoj listi lijekova HNK);
- Pozitivnu A listu lijekova HNK koja se primjenjuje od 23. 8. 2021. godine (nova pozitivna lista lijekova HNK);
- Odluku Vlade HNK o izmjenama i dopunama Odluke o utvrđivanju liste lijekova koji se propisuju i izdaju na teret sredstava Zavoda zdravstvenog

osiguranja Hercegovačko-neretvanskog kantona ("Službene novine Hercegovačko-neretvanskog kantona", broj 4/2019) (Odluka o prethodnoj pozitivnoj listi lijekova HNK);

- Prethodnu pozitivnu A listu lijekova HNK koja se primjenjuje do 22. 8. 2021. godine (prethodna pozitivna lista lijekova HNK);
- Odluku Vlade Kantona 10, broj: 01-02-26-2/21 od 22. 4. 2021. godine, o listi lijekova koji se mogu propisivati i izdavati na teret sredstava obaveznog zdravstvenog osiguranja Kantona 10 (Odluka o novoj pozitivnoj listi lijekova Kantona 10);
- Listu lijekova koji se mogu propisivati i izdavati na teret sredstava obaveznog zdravstvenog osiguranja Kantona 10 (pozitivna lista lijekova Kantona 10) za 2021. godinu (nova pozitivna lista lijekova Kantona 10);
- Odluku o listi lijekova koji se mogu propisivati i izdavati na teret sredstava obaveznog zdravstvenog osiguranja Kantona 10 – pozitivna lista lijekova Kantona 10, broj: 01-02-64-1/20 od 9. 4. 2020. godine ("Narodne novine Kantona 10", broj 4/20), (Odluka o prethodnoj pozitivnoj listi lijekova Kantona 10);
- Listu lijekova koji se mogu propisivati i izdavati na teret sredstava obaveznog zdravstvenog osiguranja Kantona 10 – pozitivna lista lijekova Kantona 10 ("Narodne novine Kantona 10", broj 4/20) za 2020. godinu (prethodna pozitivna lista lijekova Kantona 10);
- Dopis Vijeća za državnu pomoć Bosne i Hercegovine, broj: 02-26-4-105-2/21 od 28. 9. 2021. godine;
- Uvjerenje o registraciji/upisu u Jedinstveni registar obveznika indirektnih poreza za advokata Zlatana Baltu, broj: 04/1-17-1-UPJR/1-5914-2/17 od 3. 10. 2017. godine.

Uvidom u predmetnu dokumentaciju, Vijeće je utvrdilo da je ona nepotpuna, te se davaocima (Vladi KS, Vladi HNK i Vladi Kantona 10) obratilo Zahtjevom za dostavljanje pojedinačnog iznosa sredstava koji su (bosanskohercegovački) proizvođači lijekova: Amsal d.o.o. Sarajevo, Bosnalijek d.d. Sarajevo, Farmavita d.o.o. Sarajevo, Hemofarm d.o.o. Sarajevo i Zada Pharmaceuticals d.o.o. Lukavac na ovaj način dobili od navedenih davalaca državne pomoći u 2021. godini, akt broj: UP/I 02-26-1-51-4/21 od 23. 2. 2022. godine.

1.1. Očitovanje Vlade HNK

- **Ministarstvo finansija HNK**
 - **Zavod zdravstvenog osiguranja HNK**
 - **Ministarstvo zdravstva, rada i socijalne zaštite HNK**
- Na akt Vijeća, broj: UP/I 02-26-1-51-4/21 od 23. 2. 2022. godine, dostavljen je odgovor Ministarstva finansija HNK, akt broj: 04-01-33-654-2/22 od 14. 3. 2022. godine, u kojem se navodi da prema Odluci Vlade HNK o utvrđivanju liste lijekova koji se propisuju i izdaju na teret sredstava Zavoda zdravstvenog osiguranja HNK, broj: 01-1-02-1370/21, za spomenute dobavljače lijekova iz budžeta HNK nisu izdvajana sredstva. U istom aktu navodi se da bi eventualna izdvajanja sredstava za ove namjene mogla biti s računa Zavoda zdravstvenog osiguranja HNK koji je zasebno pravno lice sa izvornim sredstvima i nadležnostima i da isti dopis uputimo Zavodu zdravstvenog osiguranja HNK.

U skladu s navedenim, Vijeće je Zavodu zdravstvenog osiguranja HNK uputilo Zahtjev za dostavljanje dokumentacije, akt broj: UP/I 02-26-1-51-6/21 od 29. 3. 2022. godine.

Zavod zdravstvenog osiguranja HNK je aktom broj: 04-33-14-8-3-07576-1/22 od 4. 4. 2022. godine informirao Vijeće da Zavod lijekove koji se propisuju osiguranicima preko pozitivne liste lijekova HNK redovno plaća ugovornim apotekama koje ih izdaju osiguranicima i da, u skladu s navedenim, Zavod nema nikakvog ugovornog odnosa s proizvođačima lijekova s pozitivne liste lijekova HNK. S obzirom na to da od Zavoda Vijeće uopće nije dobilo odgovor na navedeni zahtjev, Vijeće se ponovo obratilo Zavodu Zahtjevom za dostavljanje odgovora, akt broj: UP/I 02-26-1-51-9/21 od 12. 4. 2022. godine. Dana 5. 5. 2022. godine Zavod zdravstvenog osiguranja HNK dostavio je odgovor na akt Vijeća, broj: UP/I 02-26-1-51-9/21 od 12. 4. 2022. godine. U njemu se navodi da Zavod zdravstvenog osiguranja HNK navedenim subjektima nije dijelio novčana sredstva na bilo koji način i da je Zavod u ugovornom odnosu s apotekama, a ne s proizvođačima ili distributerima lijekova. Također se navodi da se sve uplate koje vrši Zavod odnose isključivo na plaćanje lijekova koje su osiguranici preuzeli u apotekama besplatno ili uz određenu participaciju, ukoliko je ona propisana, kao i na ime naknada za izdavanje recepta.

Zavod ne raspolaže podacima o iznosima koje apoteke uplaćuju proizvođačima/distributerima lijekova od kojih se snabdijevaju.

Vijeće je zaprimilo i očitovanje Ministarstva zdravstva, rada i socijalne zaštite HNK, akt broj: 14-1-33-395-3/22 od 4. 4. 2022. godine, na dopis Vijeća, u kojem se navodi da Zavod zdravstvenog osiguranja HNK troškove lijekova koji se propisuju i izdaju osiguranim licima Zavoda na osnovu pozitivne liste lijekova HNK u potpunosti finansira iz vlastitih sredstava, odnosno iz sredstava obaveznog zdravstvenog osiguranja, te da se iz sredstava budžeta HNK ni po kojoj osnovi ne doznaju sredstva u navedenu svrhu.

1.2. Očitovanje Vlade Kantona Sarajevo

Vijeće je Vladi KS dostavilo Urgenciju za dostavljanje dokumentacije, akt broj: UP/I 02-26-1-51-12/21 od 18. 5. 2022. godine, s obzirom na to da ova vlada nije dostavila odgovor na akt Vijeća, broj: UP/I 02-26-1-51-4/21 od 23. 2. 2022. godine.

Vlada KS je 27. 6. 2022. godine Vijeću dostavila očitovanje (akt broj: 02-04-7320/22 od 23. 6. 2022. godine) na akt Vijeća, broj: UP/I 02-26-1-51-12/21 od 18. 5. 2022. godine. U ovom aktu Vlada KS obavještava Vijeće da u mandatu ove vlade iz budžeta Kantona nije dodijeljen bilo koji iznos sredstava proizvođačima lijekova: Amsalu d.o.o. Sarajevo, Bosnalijeku d.d. Sarajevo, Farmaviti d.o.o. Sarajevo, Hemofarmu d.o.o. Sarajevo i Zadi Pharmaceuticals d.o.o. Lukavac niti su sredstva iz budžeta KS doznajena bilo kojem drugom proizvođaču lijekova.

U vezi s navodima podnosioca prijave društva Unifarm, Vlada KS posebno ukazuje na sljedeće:

- 1) Odredbama člana 5. stav (5) Zakona o lijekovima FBiH ("Službene novine FBiH", broj 109/12) propisano je da se bliži postupak za izbor lijekova, postupak i način izrade liste lijekova u FBiH, način stavljanja i skidanja lijekova s liste, obaveze Ministarstva zdravstva KS i Zavoda zdravstvenog osiguranja KS, te proizvođača i prometa lijekova uvrštenih u listu, kao i korištenje lijekova utvrđuju propisima Federalnog ministarstva zdravstva. Odredbom člana 8. istog zakona dato je ovlaštenje vladama kantona da donose "listu lijekova koji se mogu propisivati i izdavati na teret sredstava obaveznog zdravstvenog osiguranja kantona". U listu koju utvrđuje Vlada KS obavezno ulaze lijekovi koji su uvršteni u "federalnu listu".

S ciljem provođenja Zakona o lijekovima FBiH, Vlada KS je na način i u skladu s postupkom koji je propisan Zakonom provela proceduru i utvrdila novu listu lijekova objavljenu u "Službenim novinama Kantona Sarajevo", broj 26/21, koja se primjenjuje od 31. 7. 2021. godine. Vlada napominje da ni jedan lijek nije izostavljen s liste, nego je sačinjena potpuno nova lista na osnovu poziva upućenog potencijalnim ponuđačima i prijave koje su po tom pozivu dostavljene Vladi KS, odnosno nadležnom ministarstvu.

- 2) Kako se u očitovanju Vlade KS navodi, značajna je i činjenica da se pozitivna lista lijekova utvrđuje isključivo u svrhu ostvarivanja prava osiguranih lica na korištenje lijekova iz osnova zdravstvenog osiguranja. Nije riječ o sredstvima koja su namijenjena industriji lijekova i njihova svrha nije profit proizvođača lijekova. Sredstva koja se u KS-u isplaćuju iz fonda zdravstvene zaštite radi ostvarivanja prava osiguranika ne zavise od visine doprinosa koje osiguranik uplaćuje u fond, nego se u potpunosti primjenjuje princip solidarnosti. U aktu Vlade KS navodi se da takva aktivnost nije ekonomska i ona ne podliježe pravilima konkurencije.
- 3) Vlada KS u svom očitovanju ističe da su potpuno netačni i neosnovani navodi podnosioca prijave društva Unifarm da Vlada KS donošenjem i usvajanjem pozitivne liste lijekova sprečava, ograničava i narušava konkurenciju na relevantnom tržištu lijekova. Pozitivnom listom lijekova se, ustvari, u skladu sa Zakonom o lijekovima FBiH, utvrđuju obim i način ostvarivanja prava korisnika obaveznog zdravstvenog osiguranja. Lijekovi koji se uvrštavaju na pozitivnu listu već se nalaze na tržištu lijekova i samo takvi lijekovi i mogu biti uvršteni na pozitivnu listu.
- 4) Vlada, također, ističe da su potpuno netačni navodi podnosioca prijave da prilikom donošenja pozitivne liste lijekova strani proizvođači lijekova imaju nepovoljniji tretman od domaćih proizvođača lijekova. Prije svega, pozitivnom listom lijekova se ne utvrđuju prava i obaveze proizvođača lijekova, nego obim prava korisnika obaveznog zdravstvenog osiguranja. Vlada KS navodi da je za tržište lijekova u Bosni i Hercegovini, Federaciji BiH, Republici Srpskoj i Kantonu Sarajevo karakteristična ekstremna dominacija stranih proizvođača.
- 5) Vlada KS u svom očitovanju, a u svrhu poređenja, ističe da su ilustrativni podaci o tržištu generičkih lijekova u Republici Sloveniji. Ukupan plasman generičkih lijekova u 2020. godini u Republici Sloveniji iznosi, preračunato u bh. valutu, 375.165.595,00 KM. Od toga domaći lijekovi učestvuju s 310.675.000,00 KM ili 83%, dok ino generički lijekovi učestvuju sa 64.500.000,00 KM ili 17%. Ukupan plasman generičkih lijekova u 2020. godini, prema izvoru (IMS 2020. godina), na tržištu BiH iznosio je 346.252.289,00 KM. Od toga domaći lijekovi učestvovali su s 225.063.988,00 KM ili 65%. Prema istom izvoru, u 2018. godini u Sloveniji su plasirani generički lijekovi u iznosu od 307 miliona KM, od čega više od 60% ostvaruju dva domaća proizvođača lijekova (Krka i Lek). Dakle, na slovenačkom tržištu domaći generički lijekovi učestvuju sa 83%, a na bh. tržištu domaći generički

lijekovi učestvuju s 35%. Slični su podaci o tržištu generičkih lijekova u Republici Hrvatskoj, u kojoj je plasman generičkih lijekova iznosio 712,1 milion KM, od čega se gotovo 50% odnosilo na četiri domaća proizvođača lijekova (Pliva, Belupo, JGL, Pharma S), (izvor: IMS 2018). Izloženi podaci o učešću stranih proizvođača u BiH i KS-u, kako se u očitovanju Vlade KS navodi, potvrđuju ne samo da strani proizvođači nisu u neravnopravnom položaju nego da strani proizvođači imaju dominantan položaj na tržištu lijekova u BiH i KS-u.

- 6) Također, Vlada KS navodi da su, na osnovu istih činjeničnih navoda koji su istaknuti u prijavi društva Unifarm upućenoj Vijeću, Unifarm d.o.o Lukavac, Pliva Hrvatska d.o.o. i Pliva d.o.o. Sarajevo, te Krka farma Sarajevo i Krka tovarna zdravil d.d. Republika Slovenija podnijeli Konkurencijskom vijeću BiH zahtjev za pokretanje postupka radi utvrđivanja da Odluka o izmjenama i dopunama pozitivne liste KS, broj: 02-04-25959-22/21 ("Službene novine KS", broj 26/21), predstavlja zabranjeni sporazum kojim se ograničava i onemogućava konkurencija na tržištu lijekova koji se propisuju i izdaju na teret zdravstvenog osiguranja KS na području KS-a.

Vlada KS ističe da je Konkurencijsko vijeće BiH, u postupcima koje su pokrenuli navedeni proizvođači lijekova, na 105. sjednici, održanoj 19. 5. 2022. godine, donijelo Rješenje broj: UP 02-26-3-034-44/21 od 19. 5. 2022. godine kojim je kao neosnovan odbijen Zahtjev za pokretanje postupka privrednih subjekata Pliva Hrvatska d.o.o. i Pliva d.o.o. Sarajevo radi utvrđivanja zabranjenog sporazuma, u smislu člana 4. stav (1) tač. a) i b) Zakona o konkurenciji ("Službeni glasnik BiH", br. 48/05, 76/07 i 80/09), počinjenog donošenjem Odluke o izmjenama i dopunama Odluke o listi lijekova KS, broj: 02-04-25959-22/21 od 24. 6. 2021. godine ("Službene novine KS", broj 26/21). Privredni subjekat Unifarm d.o.o Lukavac je Konkurencijskom vijeću BiH podnio Zahtjev za pokretanje postupka protiv Vlade KS radi utvrđivanja postojanja zabranjenog sporazuma, u smislu člana 4. stav (1) tačka b) Zakona o konkurenciji. S obzirom na to da se nisu ispunili zakonski uslovi, u smislu člana 24. stav (2) Zakona o konkurenciji, Konkurencijsko vijeće BiH nije moglo donijeti konačno rješenje u ovom predmetnom postupku.

1.3. Očitovanje Vlade Kantona 10

Vijeće je Vladi Kantona 10 dostavilo Urgenciju za dostavljanje dokumentacije, akt broj: UP/I 02-26-1-51-12/21 od 18. 5. 2022. godine, s obzirom na to da ova vlada nije dostavila odgovor na akt Vijeća, broj: UP/I 02-26-1-51-4/21 od 23. 2. 2022. godine.

Vlada Kantona 10 je 11. 7. 2022. godine Vijeću dostavila očitovanje na akt Vijeća, broj: UP/I 02-26-1-51-3/21 od 18. 5. 2022. godine. U ovom aktu navodi se da Vlada Kantona 10 u svom mandatu (a prema važećim podacima i u prethodnim periodima) iz budžeta Kantona 10 nije dodijelila bilo koji iznos sredstava proizvođačima lijekova: Amsalu d.o.o. Sarajevo, Bosnalijeku d.d. Sarajevo, Farmaviti d.o.o. Sarajevo, Hemofarmu d.o.o. Sarajevo i Zadi Pharmaceuticals d.o.o. Lukavac niti bilo kojem drugom proizvođaču lijekova.

U obrazloženju akta Vlade Kantona 10 navodi se da se prijava društva Unifarm d.o.o. Lukavac za ocjenjivanje dodijeljene državne pomoći zasniva na netačnim navodima i da je pravno neosnovana.

Vlada Kantona 10 u svom očitovanju navodi iste podatke i činjenice koje je navela i Vlada KS u svom očitovanju.

2. Dopuna prijave državne pomoći

Podnosilac prijave Unifarm, kojeg zastupa advokat Zlatan Balta, 27. 4. 2022. godine dostavio je Vijeću dopunu prijave državne pomoći zbog dodjeljivanja nezakonite državne pomoći iz člana 5. Zakona o sistemu državne pomoći u Bosni i Hercegovini Vlade KS, Vlade HNK i Vlade Kantona 10.

Sušтина dopune prijave sastoji se u sljedećem:

Podnosilac prijave dopunio je svoju prijavu u kojoj navodi da predmetna državna pomoć ne predstavlja pomoć male vrijednosti (*de minimis* pomoć). U dopuni prijave dostavljeni su podaci o procjeni iznosa državne pomoći, odnosno podnosilac prijave dostavlja svoje procjene o iznosu koristi koju su domaći proizvođači lijekova ostvarili i nastavljaju da ostvaruju radi potencijalno nezakonite državne pomoći.

Dopuna prijave državne pomoći odnosi se na sljedeće bosanskohercegovačke proizvođače lijekova:

- Bosnalijek d.d. Sarajevo, sa sjedištem u ulici Jukićeva br. 53, Sarajevo;
- Farmavita d.o.o. Sarajevo, sa sjedištem u ulici Igmanska br. 5a, Vogošća, Sarajevo;
- Hemofarm d.o.o. Banja Luka, sa sjedištem u ulici Novakovići b.b, Banja Luka;
- Zada Pharmaceuticals d.o.o. Lukavac, sa sjedištem u ulici Bistarac donji b.b, Lukavac;
- Amsal Pharmaceuticals d.o.o. Sarajevo, sa sjedištem u ulici Igmanska br. 38, Vogošća, Sarajevo.

Podnosilac prijave je u dopuni prijave dostavio nove podatke o potencijalnoj koristi koju su ostvarili primaoci državne pomoći, odnosno procjenu koliko će korist primaoci državne pomoći tek ostvariti.

Podaci koje dostavlja podnosilac prijave zasnivaju se na podacima iz baze IMSBiH, koja predstavlja bazu podataka prometa lijekova u Bosni i Hercegovini.

Procjena koju dostavlja Unifarm je pripremljena na osnovu analize podataka u ekvivalentnom periodu prije i poslije stupanja na snagu novih pozitivnih/esencijalnih listi u relevantnim kantonima.

Podnosilac prijave, također, za svakog od domaćih proizvođača dostavlja i tabelu koja pokazuje ukupnu prodaju za sve proizvode (dakle, ne samo preko esencijalne liste nego i komercijalno – van esencijalne liste) koje je domaći proizvođač prodao u odgovarajućem kantonu, čime se želi pokazati i potencijalno ukupno napredovanje i povećanje prodaje, tj. da izmjena pozitivnih/esencijalnih listi u KS-u, HNK i Kantonu 10 na ovaj način potencijalno pospješuje i ukupno poslovanje domaćih proizvođača lijekova u odgovarajućem kantonu.

Društvo Unifarm, također, ističe da su svi lijekovi koji se prodaju i kupuju putem pozitivne/esencijalne liste lijekova u kantonima finansirani iz javnih sredstava – tj. od kantonalnih zavoda zdravstvenog osiguranja, a koji novac prikupljaju putem obaveznih doprinosa za zdravstvo.

Podnosilac prijave napravio je procjenu potencijalnog povećanja prodaje lijekova navedenih proizvođača lijekova, putem pozitivnih/esencijalnih listi lijekova u KS-u, HNK i Kantonu 10, i to:

- za period od stupanja na snagu novih kantonalnih pozitivnih/esencijalnih listi lijekova pa do 28. 2. 2022;
- prosječno mjesečno povećanje prodaje i
- projekcija povećanja prodaje za period od 36 mjeseci.

Ovi podaci sažeti su u tabelama koje su dostavljene u prilogu dopune prijave.

U prilogu dopune prijave državne pomoći dostavljeni su sljedeći akti:

- spisak proizvođača lijekova koji se smatraju domaćim proizvođačima lijekova, s internetske stranice Agencije za lijekove i medicinska sredstava BiH;
- Odluka o listi lijekova obaveznog zdravstvenog osiguranja USK – "Službeni glasnik USK", broj 8/2022);
- Tabela 2.2. (Bosnalijek/KS);
- Tabela 2.3. (Bosnalijek/HNK);
- Tabela 2.4. (Bosnalijek/Kanton 10);
- Tabela 3.2. (Farmavita/KS);
- Tabela 3.3. (Farmavita/HNK);
- Tabela 3.4. (Farmavita/Kanton 10);
- Tabela 4.2. (Hemofarm/KS);
- Tabela 4.3. (Hemofarm/HNK);
- Tabela 4.4. (Hemofarm/Kanton 10);
- Tabela 5.2. (Zada/KS);
- Tabela 5.3. (Zada/HNK);
- Tabela 5.4. (Zada/Kanton 10);
- Tabela 6.2. (Amsal/KS);
- Tabela 6.3. (Amsal/HNK);
- Tabela 7.1. - Procjene tržišnog učešća u 2020. godini na ukupnom tržištu u KS-u (komercijalno + esencijalna lista) lijekova, za 57 vrsta/kategorija (ATC grupa) lijekova iz kojih su s nove pozitivne liste lijekova KS izostavljeni lijekovi stranih proizvođača lijekova;
- Tabela 7.2. - Procjene tržišnog učešća u 2020. godini na ukupnom tržištu HNK i KS-a (komercijalno + esencijalna lista) lijekova, za 58 vrsta/kategorija (ATC grupa) lijekova iz kojih su s nove pozitivne liste lijekova HNK izbačeni lijekovi stranih proizvođača lijekova;
- Tabela 7.3. - Procjene tržišnog učešća u 2020. godini na ukupnom tržištu u Kantonu 10 (komercijalno + esencijalna lista) lijekova, za 73 vrste/kategorije (ATC grupe) lijekova iz kojih su s nove pozitivne liste lijekova Kantona 10 izostavljeni lijekovi stranih proizvođača lijekova;
- Zaključak Vlade Kantona 10, broj: 01-02-26-1/21 od 4. 2. 2021. godine.

2.1. Druga dopuna prijave državne pomoći

Dana 20. 6. 2022. godine podnosilac prijave, društvo Unifarm, podnosi drugu dopunu prijave državne pomoći, akt broj: UP/I 02-26-1-51-13/21, zbog dodjeljivanja nedozvoljene državne pomoći iz člana 5. Zakona o sistemu državne pomoći u Bosni i Hercegovini od sljedećih davalaca državne pomoći:

- Vlade KS,
- Vlade HNK,
- Vlade Kantona 10,
- **Vlade Unsko-sanskog kantona (u daljnjem tekstu: Vlada USK).**

Društvo Unifarm drugom dopunom prijave obavještava Vijeće o promjeni punomoći za zastupanje u ovom predmetu, zatim proširuje svoju prijavu i na Vladu USK te dostavlja Vijeću Obavještenje Ministarstva vanjske trgovine i ekonomskih odnosa BiH, akt broj: 06-19-1127-1/22 od 10. 5. 2022, kojim potvrđuje navode podnosioca prijave da postupanje davalaca državne pomoći predstavlja kršenje zakona Bosne i Hercegovine i međunarodnih obaveza Bosne i Hercegovine.

2.1.1. Promjena punomoći za zastupanje

Dosadašnji punomoćnik društva Unifarm, advokat Zlatan Balta, od 1. 5. 2022. godine više ne djeluje kao samostalan advokat, nego obavlja advokatsku djelatnost u okviru

Advokatskog društva Legal Partners d.o.o, sa sjedištem u ulici Zmaja od Bosne 12c, 71000 Sarajevo.

U prilogu druge dopune prijave državne pomoći Vijeću je dostavljena nova punomoć za zastupanje društva Unifarm za punomoćnike advokata Zlatana Baltu i advokaticu Aidu Hamur, oboje zaposleni u Advokatskom društvu Legal Partners d.o.o, a kojim su opozvane sve prethodne punomoći za zastupanje društva Unifarm.

2.1.2. Proširenje prijave na Vladu Unsko-sanskog kantona

Podnosilac prijave je u svojoj prijavi i u prvoj dopuni prijave detaljno objasnio postojanje potencijalno nedozvoljene državne pomoći od Vlade KS, Vlade HNK i Vlade Kantona 10. Podnosilac prijave ostaje pri svojim dosadašnjim navodima, te ovim putem proširuje svoju prijavu i na Vladu USK, s obzirom na to da je i Vlada USK, kako se u tekstu podnosioca prijave navodi, preuzela gotovo identične mjere kao i Vlada KS, Vlada HNK i Vlada Kantona 10.

U dopuni prijave navodi se da je 7. 10. 2021. godine Vlada USK na svojoj internetskoj stranici objavila Javni poziv proizvođačima lijekova/nosiocima dozvole za stavljanje lijeka u promet da podnesu zahtjev za uvrštavanje pojedinačnih lijekova na pozitivnu listu lijekova USK.

U navedenom pozivu propisano je da zainteresirani proizvođači lijekova, odnosno nosioci dozvole za stavljanje lijeka u promet koji su podnijeli zahtjeve i dostavili kompletiranu dokumentaciju po Javnom pozivu od 11. 5. 2020. godine nisu u obavezi podnositi nove zahtjeve ako podaci i dokumentacija o lijeku nisu mijenjani u međuvremenu.

U drugoj dopuni prijave navodi se da je Unifarm lijekove koje je imao namjeru uvrstiti na pozitivnu listu lijekova USK prijavio po Javnom pozivu od 11. 5. 2020. godine, te u tom smislu nije postojala obaveza ponovnog podnošenja zahtjeva za uvrštavanje na listu po osnovu poziva od 7. 10. 2021. godine.

Vlada USK je 25. 3. 2022. godine donijela Odluku o listi lijekova obaveznog zdravstvenog osiguranja USK, broj: 03-017-4215/2022 ("Službeni glasnik USK", broj 8/22), (u daljnjem tekstu: Odluka o novoj pozitivnoj listi lijekova USK), kojom je propisana nova esencijalna lista lijekova USK – nova pozitivna A lista lijekova USK (u daljnjem tekstu: nova pozitivna lista lijekova USK) koja se primjenjuje od 31. 3. 2022. godine, a kojom se stavlja van snage prethodna Odluka o listi lijekova obaveznog zdravstvenog osiguranja USK (Odluka o prethodnoj pozitivnoj listi lijekova USK) kojom je propisana prethodna pozitivna A lista lijekova USK koja se primjenjivala do 30. 3. 2022. godine.

Lijekovi proizvođača Replek, Biofarma i Deva, koje zastupa Unifarm, bili su uvršteni na prethodnu pozitivnu listu lijekova USK i prijavljeni su za uvrštavanje na novu esencijalnu listu lijekova – novu pozitivnu listu lijekova USK.

Također se u drugoj dopuni prijave navodi da je 25. 3. 2022. godine Vlada USK donijela Odluku o novoj pozitivnoj listi lijekova USK, kojom je izmijenjena struktura liste lijekova. U dopuni prijave navodi se da je Vlada USK na novu pozitivnu listu lijekova USK uvrstila ograničeni broj lijekova, i to uglavnom preferirajući domaće proizvođače nauštrb stranih proizvođača lijekova.

Uz drugu dopunu prijave državne pomoći podnosilac prijave dostavio je sljedeću dokumentaciju:

- Punomoć za zastupanje za advokate u Advokatskom društvu Legal Partners d.o.o. Sarajevo;
- Javni poziv Vlade USK proizvođačima lijekova/nosiocima dozvola za stavljanje lijeka u promet da podnesu zahtjev za uvrštavanje pojedinačnih lijekova na pozitivnu listu lijekova

- USK, objavljen na internetskoj stranici Vlade USK 7. 10. 2021. godine;
- Dopis društva Unifarm d.o.o. Lukavac, broj 1818/20 od 21. 5. 2020. godine;
- Dopis društva Unifarm d.o.o. Lukavac, broj 2343/20 od 25. 6. 2020. godine;
- Odluku Vlade USK o listi lijekova obaveznog zdravstvenog osiguranja USK, broj: 03-017-4215/22 od 25. 3. 2022. godine ("Službeni glasnik USK", broj 8/22), (Odluka o novoj pozitivnoj listi lijekova USK);
- Pozitivnu A listu lijekova USK koja se primjenjuje od 31. 3. 2022. godine (nova pozitivna lista lijekova USK);
- Odluku o listi lijekova obaveznog zdravstvenog osiguranja USK ("Službeni glasnik USK", br. 22/18 i 21/19), (Odluka o prethodnoj pozitivnoj listi lijekova USK);
- Listu lijekova obaveznog zdravstvenog osiguranja USK ("Službeni glasnik USK", br. 22/18 i 21/19), (prethodna pozitivna lista lijekova USK);
- Tabelu 3. – Procjena učešća proizvoda na relevantnom tržištu USK koje Unifarm zastupa u odnosu na druge proizvođače za 2021. godinu;
- Tabelu 4. – Procjena učešća proizvoda na relevantnom tržištu USK koje Unifarm zastupa u odnosu na druge proizvođače za 2022. godinu;
- Obavještenje Ministarstva vanjske trgovine i ekonomskih odnosa BiH, broj: 06-19-1127-1/22 od 10. 5. 2022. godine.

Dana 23. 8. 2022. godine Ministarstvo zdravstva, rada i socijalne politike Unsko-sanskog kantona je Vijeću dostavilo akt broj: 09-(03/1)-33-8031-2/22, u kojem se navodi sljedeće:

Vlada USK je, u skladu s članom 8. Zakona o lijekovima Federacije BiH ("Službene novine Federacije BiH", broj 109/12), na prijedlog kantonalnog ministra zdravstva, donijela podzakonski propis koji se primjenjuje na području USK pod nazivom Odluka o listi lijekova obaveznog zdravstvenog osiguranja USK ("Službeni glasnik USK", br. 8/22 i 18/22). U istom aktu navodi se da ni jednim članom navedene odluke nije ograničen niti zabranjen promet lijekova bilo kojeg proizvođača čiji je lijek registriran i koji je dobio odobrenje Agencije za lijekove i medicinska sredstva BiH. Na listi lijekova USK nalazi se i jedan broj lijekova stranih proizvođača, koje zastupa podnosilac prijave i koji se finansiraju sredstvima Zavoda zdravstvenog osiguranja USK. Ministarstvo zdravstva, rada i socijalne politike USK obavještava Vijeće da je nakon donošenja navedene odluke udio stranih proizvođača lijekova finansiranih putem Zavoda zdravstvenog osiguranja 52,56%, dok je udio domaćih proizvođača lijekova 47,35%. Također, u istom aktu se obavještava Vijeće da Vlada USK nije davala državnu pomoć navedenim bosanskohercegovačkim proizvođačima lijekova ni kao bespovratna sredstva ni kao kreditna sredstva, niti je otpisivala dugove.

3. Primijenjeni propisi

Osim odredbi Zakona, Vijeće je u postupku primijenilo i odredbe Uredbe o namjeni, kriterijima i uslovima za dodjelu državne pomoći u Federaciji BiH ("Službene novine Federacije BiH", broj 27/18), Zakona o zdravstvenom osiguranju Federacije BiH ("Službene novine Federacije BiH", br. 30/1997, 7/2002, 70/2008, 48/2011, 100/2014 - odluka US, 36/2018 i 61/2022), Zakona o lijekovima i medicinskim sredstvima BiH ("Službeni glasnik BiH", broj 58/08), Zakona o lijekovima Federacije BiH ("Službene novine FBiH", broj 109/12), Pravilnika o bližim kriterijima za izbor lijekova,

postupku i načinu izrade listi lijekova u Federaciji Bosne i Hercegovine, načinu stavljanja i skidanja lijekova s listi lijekova, obavezama ministarstava zdravstva, zavoda zdravstvenog osiguranja, te proizvođača i prometa lijekova uvrštenih na liste lijekova, kao i korištenje lijekova ("Službene novine Federacije BiH", broj 45/13).

U skladu s odredbom člana 4. stav (1) Uredbe o namjeni, kriterijima i uslovima za dodjelu državne pomoći u Federaciji BiH kojom je propisano da se državna pomoć može dodijeliti ako program (shema) ili pojedinačni projekat državne pomoći ispunjava uslove iz ove uredbe i člana 71. stav 2. Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju između Evropskih zajednica i Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", broj 5/08 – izdanje međunarodni ugovori) (u daljnjem tekstu: SSP), Vijeće je obavezno da prilikom ocjene zahtjeva za dodjelu državne pomoći primjenjuje ne samo pravo BiH nego da na odgovarajući način primijeni i kriterije i uslove koji proizlaze iz primjene konkurencijskih pravila važećih u Zajednici i instrumenata za tumačenje koje su usvojile institucije Zajednice. Osim Uredbom o namjeni, kriterijima i uslovima za dodjelu državne pomoći u Federaciji BiH, obaveza primjene navedenih kriterija i uslova Vijeću je propisana odredbom člana 71. stav 1. tačka c) SSP-a koji glasi: Konkurencija i druge ekonomske odredbe "1. Sljedeće je nespojivo s propisnim funkcioniranjem ovog sporazuma, u mjeri u kojoj može uticati na trgovinu između Zajednice i Bosne i Hercegovine: (c) svaka državna pomoć kojom se narušava ili prijeti narušavanju konkurencije davanjem prednosti određenim preduzećima ili određenim proizvodima", te stavom 2. istog člana koji glasi: "2. Svaka praksa suprotna ovom članu ocjenjivat će se na osnovu kriterija koji proizlaze iz primjene konkurencijskih pravila važećih u Zajednici, posebno čl. 81, 82, 86. i 87. Ugovora o osnivanju Evropske zajednice (u daljnjem tekstu: Ugovor o EZ) i instrumenata za tumačenje koje su usvojile institucije Zajednice."

Kako odredbama Zakona i Uredbe o namjeni, kriterijima i uslovima za dodjelu državne pomoći u Federaciji BiH nisu detaljno obrazloženi kriteriji i uslovi iz pojma/definicije državne pomoći, Vijeće je u konkretnom slučaju u svrhu poređenja, shodno članu 71. stav (2) SSP-a, uzelo u obzir i sljedeći propis Evropske unije:

- Obavještenje Komisije o pojmu državne pomoći iz člana 107. stav 1. Ugovora o funkcioniranju Evropske unije ("Službeni list Evropske unije", serija C, broj 262/1, 19. 7. 2016) [u daljnjem tekstu: Obavještenje Komisije (2016/C 262/01).

4. Utvrđivanje činjenica

Na osnovu dostavljenih podataka Vijeće je u postupku utvrdilo sljedeće:

4.1. Predmet prijave državne pomoći

Predmet prijave je dodjeljivanje državne pomoći iz člana 5. Zakona o sistemu državne pomoći u Bosni i Hercegovini.

4.2. Esencijalna lista lijekova u Kantonu Sarajevo

Vlada KS je 24. 6. 2021. godine donijela Odluku o izmjenama i dopunama Odluke o listi lijekova KS, broj: 02-04-25959-22/21 ("Službene novine KS", broj 26/21), (Odluka o novoj pozitivnoj listi lijekova KS), kojom je propisana nova pozitivna A lista lijekova Kantona Sarajevo (nova pozitivna lista lijekova KS).

4.3. Esencijalna lista lijekova u Hercegovačko-neretvanskom kantonu

Vlada HNK je 24. 5. 2021. godine donijela Odluku o izmjeni i dopuni Odluke o utvrđivanju liste lijekova koji se propisuju i izdaju na teret sredstava Zavoda zdravstvenog

osiguranja HNK, broj: 01-1-02-1370/21 ("Službene novine HNK", broj 04/21), (Odluka o novoj pozitivnoj listi lijekova HNK), kojom je propisana nova pozitivna A lista lijekova HNK (nova pozitivna lista lijekova HNK).

Odlukom o novoj pozitivnoj listi lijekova HNK promijenjena je struktura nove pozitivne liste lijekova HNK.

4.4. Esencijalna lista lijekova u Kantonu 10

Vlada Kantona 10 je 22. 4. 2021. godine donijela Odluku o listi lijekova koji se mogu propisivati i izdavati na teret sredstava obaveznog zdravstvenog osiguranja Kantona 10, broj: 01-02-26-2/21 (Odluka o novoj pozitivnoj listi lijekova Kantona 10), kojom je propisana nova lista lijekova koji se mogu propisivati i izdavati na teret sredstava obaveznog zdravstvenog osiguranja Kantona 10 (nova pozitivna lista lijekova Kantona 10).

Navedena Odluka o novoj pozitivnoj listi lijekova Kantona 10 primjenjuje se od 1. 6. 2021. godine i njome je stavljena van snage prethodna (iz 2020. godine) Odluka o listi lijekova koji se mogu propisivati i izdavati na teret sredstava obaveznog zdravstvenog osiguranja Kantona 10 ("Narodne novine Kantona 10", broj 4/20), (prethodna pozitivna lista lijekova Kantona 10).

4.5. Esencijalna lista lijekova u Unsko-sanskom kantonu

Vlada USK je 25. 3. 2022. godine donijela Odluku o listi lijekova obaveznog zdravstvenog osiguranja USK, broj: 03-017-4215/2022 ("Službeni glasnik USK", broj 8/22), (Odluka o novoj pozitivnoj listi lijekova USK), kojom je propisana nova esencijalna lista lijekova u USK – nova pozitivna A lista lijekova USK.

Navedena Odluka o novoj pozitivnoj listi lijekova USK i nova pozitivna lista lijekova USK primjenjuju se od 31. 3. 2022. godine, čime se stavlja van snage prethodna (iz 2018/2019. godine) Odluka o listi lijekova obaveznog zdravstvenog osiguranja USK ("Službeni glasnik USK", br. 2/18 i 21/19), (Odluka o prethodnoj pozitivnoj listi lijekova USK), kojom je propisana prethodna pozitivna A lista lijekova USK (prethodna pozitivna lista lijekova USK), koja se primjenjivala do 30. 3. 2022. godine.

Vlada USK je Odlukom o novoj pozitivnoj listi lijekova USK promijenila strukturu nove pozitivne liste lijekova USK.

5. Mišljenje organa za provođenje Zakona na prijavu državne pomoći

U smislu člana 14. stav (1) Zakona, Federalno ministarstvo finansija je svojim aktom dalo konsultativno mišljenje, broj: 06-11-3-4-9304/21 od 22. 12. 2021. godine, na prijavu državne pomoći društva Unifarm, koje zastupa advokat Zlatan Balta, po punomoći, a koja se odnosi na ocjenjivanje dodijeljene državne pomoći, u skladu s članom 10. stav (2) Zakona o sistemu državne pomoći u BiH, zbog dodjeljivanja nedozvoljene državne pomoći iz člana 5. Zakona o sistemu državne pomoći u Bosni i Hercegovini.

U navedenom mišljenju Federalno ministarstvo finansija ističe da sa aspekta Zakona konkretni slučaj može predstavljati državnu pomoć. Međutim, s obzirom na to da Uredbom o namjeni, kriterijima i uslovima za dodjelu državne pomoći u Federaciji BiH nisu definirani na odgovarajući način kriteriji dodjele državne pomoći u oblasti lijekova te, u skladu s tim, Federalno ministarstvo finansija na osnovu dostupnih činjenica ne može donijeti stav da je riječ o nezakonitoj državnoj pomoći.

6. Donošenje odluke

Vijeće je razmatralo prijavu društva Unifarm na 131. sjednici, održanoj 21. 3. 2023. godine. Prilikom donošenja odluke, Vijeće je uzelo u obzir cjelokupnu dostavljenu dokumentaciju.

S obzirom na to da je društvo Unifarm, koje zastupa advokat Zlatan Balta, po punomoći, 25. 10. 2021. godine Vijeću dostavilo prijavu nezakonite državne pomoći, odnosno Zahtjev za ocjenjivanje dodijeljene državne pomoći, u skladu s članom 10. stav (2) Zakona, zbog dodjeljivanja, kako se u aktu podnosioca prijave navodi, nedozvoljene državne pomoći iz člana 5. Zakona od sljedećih davalaca državne pomoći: Vlade KS, Vlade HNK, Vlade Kantona 10 i Vlade USK korisnicima, bosanskohercegovačkim proizvođačima lijekova, i to: Amsalu d.o.o. Sarajevo, Bosnalijeku d.d. Sarajevo, Farmaviti d.o.o. Sarajevo, Hemofarmu d.o.o. Sarajevo i Zadi Pharmaceuticals d.o.o. Lukavac, Vijeće je provelo postupak *ex post* kontrole državne pomoći.

Naime, Vijeće je prvenstveno tokom postupka trebalo utvrditi da li mjere sadržane u Odluci o listi lijekova Kantona Sarajevo, Odluci o utvrđivanju liste lijekova koji se propisuju i izdaju na teret sredstava Zavoda zdravstvenog osiguranja Hercegovačko-neretvanskog kantona, Odluci o listi lijekova koji se mogu propisivati i izdavati na teret sredstava obaveznog zdravstvenog osiguranja Kantona 10 i u Odluci o listi lijekova obaveznog zdravstvenog osiguranja Unsko-sanskog kantona predstavljaju državnu pomoć u smislu člana 3. stav (1) Zakona o sistemu državne pomoći u Bosni i Hercegovini.

Vijeće u konkretnom slučaju nije utvrđivalo da li su ispunjena sva četiri kumulativna uslova iz člana 3. stav (1) Zakona koja moraju biti ispunjena da bi se neka mjera smatrala državnom pomoći. Naime, u Obavještenju Komisije (2016/C 262/01) o definiranju pojma državne pomoći u tač. 6. i 7. propisano je da se pravila o državnoj pomoći primjenjuju samo ako je korisnik mjere "preduzetnik", odnosno subjekat koji obavlja ekonomsku djelatnost, bez obzira na njegov pravni status i način na koji se finansira. Nastavno, u tački 20. definirano je da su programi socijalnog osiguranja zasnovani na solidarnosti koji ne uključuju ekonomsku djelatnost i da obično imaju sljedeća svojstva:

- (a) članstvo u programu je obavezno ¹;
- (b) svrha programa je isključivo socijalna ²;
- (c) program je neprofitan ³;
- (d) prava ne zavise od uplaćenih doprinosa ⁴;
- (e) plaćene naknade nisu nužno srazmjerne zaradi osiguranog lica ⁵ i
- (f) država nadzire program ⁶.

(a) Članstvo u programu je obavezno

U skladu sa tačkom 21. Obavještenja Komisije, članstvo u programu socijalnog osiguranja zasnovano na principu solidarnosti koje ne uključuje ekonomsku djelatnost je obavezno i takvi programi koji se zasnivaju na principu solidarnosti razlikuju se od programa koji uključuju ekonomsku djelatnost po tome što u programima koji imaju ekonomsku

¹ Presuda Suda od 17. februara 1993, Poucet i Pistre, spojeni predmeti: C-159/91 i C-160/91, ECLI:EU:C:1993:63, tačka 13.

² Presuda Suda od 22. januara 2002, Cical i INAIL, C-218/00, ECLI:EU:C:2002:36, tačka 45.

³ Presuda Suda od 16. marta 2004, AOK Bundesverband, spojeni predmeti: C-264/01, C-306/01, C-354/01 i C-355/01, ECLI:EU:C:2004:150, tač. 47. do 55.

⁴ Presuda Suda od 17. februara 1993, Poucet i Pistre, spojeni predmeti: C-159/91 i C-160/91, ECLI:EU:C:1993:63, tač. 15. do 18.

⁵ Presuda Suda od 22. januara 2002, Cical i INAIL, C-218/00, ECLI:EU:C:2002:36, tačka 40.

⁶ Presuda Suda od 17. februara 1993, Poucet i Pistre, spojeni predmeti: C-159/91 i C-160/91, ECLI:EU:C:1993:63, tačka 14; presuda Suda od 22. januara 2002, Cical i INAIL, C-218/00, ECLI:EU:C:2002:36, tač. 43. do 48; presuda Suda od 16. marta 2004, AOK Bundesverband, spojeni predmeti: C-264/01, C-306/01, C-354/01 i C-355/01, ECLI:EU:C:2004:150, tač. 51. do 55.

djelatnost članstvo nije obavezno, zatim prava o uplaćenim doprinosima zavise od finansijskih rezultata programa (to je princip kapitalizacije), ti programi su profitabilne prirode i osobama se pružaju dodatna prava uz ona koja se pružaju u okviru osnovnog programa.

Neki programi sadržavaju karakteristike obje kategorije. U takvim slučajevima klasifikacija programa zavisi od analize različitih elemenata i njihove važnosti.

U skladu s tačkom 13. presude Suda od 17. februara 1993, Poucet i Pistre, spojeni predmeti: C-159/91 i C-160/91, ECLI:EU:C:1993:63 - "Programi socijalnog osiguranja zasnovani su na sistemu obaveznih doprinosa koji su neophodni za primjenu principa solidarnosti i za finansijsku ravnotežu tih programa."

(b) Svrha programa je isključivo socijalna

Naime, u skladu s tačkom 45. presude Suda od 22. januara 2002, u predmetu Cisal i INAIL, C-218/00, ECLI:EU:C:2002:36 - "Djelatnost programa koji se zasniva na principu solidarnosti nije ekonomska djelatnost u svrhu prava konkurencije i svrha programa je isključivo socijalnog karaktera, nema tržišnu aktivnost, a samim tim ni elemenata državne pomoći jer javne usluge koje se obavljaju na principu solidarnosti ne predstavljaju ekonomsku aktivnost i nisu tržišno organizirane."

(c) Program je neprofitan

U tački 47. presude Suda od 16. marta 2004, AOK Bundesverband, spojeni predmeti: C-264/01, C-306/01, C-354/01 i C-355/01, ECLI:EU:C:2004:150, navodi se da je "Sud smatrao da programi socijalnog osiguranja slijede isključivo društveni cilj i ne bave se ekonomskom aktivnošću. Sud je utvrdio da je djelovanje javnih bolnica zasnovano na principu solidarnosti, u potpunosti je neprofitno i naknade koje se isplaćuju su zakonom propisane naknade koje nemaju veze sa iznosom doprinosa".

(d) Prava ne zavise od uplaćenih doprinosa

U tački 15. presude Suda od 17. februara 1993, Poucet i Pistre, spojeni predmeti: C-159/91 i C-160/91, ECLI:EU:C:1993:63, izričito se navodi da "u obavljanju svoje djelatnosti zdravstveni fondovi primjenjuju zakon i na taj način ne mogu uticati na iznos doprinosa, korištenje sredstava i određivanje nivoa korištenja određenih beneficija".

U skladu s navedenim, građani ulaganjem sredstava, na principima uzajamnosti i solidarnosti, osiguravaju ostvarivanje prava na zdravstvenu zaštitu i druge oblike osiguranja nezavisno od visine uplaćenih doprinosa.

(e) Plaćene naknade nisu nužno srazmjerne zaradi osiguranog lica

Shodno tački 40. u presudi Suda od 22. januara 2002, predmet Cisal i INAIL, C-218/00, ECLI:EU:C:2002:36, jasno se navodi - "Iznos isplaćenih naknada nije nužno proporcionalan primanju osiguranika, budući da se za obračun penzija koriste samo plaće koje se nalaze između minimuma i maksimuma koji odgovara prosjeku i da se može uzeti u obzir plaća u cijeloj zemlji, smanjena ili povećana za 30%."

(f) Država nadzire program

U skladu s tačkom 14. presude Suda od 17. februara 1993, Poucet i Pistre, spojeni predmeti: C-159/91 i C-160/91, ECLI:EU - "Upravljanje programima socijalnog osiguranja povjereno je zavodima zdravstvenog osiguranja, fondovima zdravstvenog osiguranja čije su aktivnosti pod kontrolom države djelujući preko ministarstva zdravstva, socijalnog osiguranja i ministarstva finansija."

Slijedom definiranog, Vijeće je utvrdilo da je u članu 1. Zakona o zdravstvenom osiguranju Federacije BiH propisano da zdravstveno osiguranje, kao dio socijalnog osiguranja građana, čini jedinstveni sistem u okviru kojeg građani ulaganjem sredstava, na principima uzajamnosti i solidarnosti, obavezno u okviru kantona osiguravaju ostvarivanje prava na zdravstvenu zaštitu i druge oblike osiguranja na način koji je utvrđen ovim zakonom, drugim zakonima i propisima donesenim na osnovu zakona. Članom 6. ovog zakona propisuje se da se obavezno zdravstveno osiguranje zasniva na principima uzajamnosti i solidarnosti osiguranika u okviru kantona i Federacije. Nadalje, odredbama čl. 9, 11, 13, 15. i 33. navedenog zakona propisano je da se prava iz obaveznog zdravstvenog osiguranja ostvaruju:

- na teret sredstava obaveznog zdravstvenog osiguranja;
- da sva osigurana lica imaju ravnopravan položaj u pogledu ostvarivanja prava iz obaveznog zdravstvenog osiguranja;
- da se sredstva za ostvarivanje prava iz obaveznog zdravstvenog osiguranja osiguravaju doprinosima od kojih se obrazuju fondovi zdravstvenog osiguranja kod zavoda zdravstvenog osiguranja kantona;
- da se s ciljem ostvarivanja prava i osiguravanja sredstava iz obaveznog zdravstvenog osiguranja osniva zavod zdravstvenog osiguranja kantona, te da osigurana lica imaju pravo na korištenje lijekova čije je stavljanje u promet odobrila Vlada Federacije BiH, a nalaze se na listi lijekova koji se osiguranicima mogu propisati na teret sredstava kantonalnog zavoda zdravstvenog osiguranja.

Vijeće je, u skladu s članom 80. Zakona o zdravstvenom osiguranju Federacije BiH, utvrdilo da se sredstva za finansiranje prava iz obaveznog zdravstvenog osiguranja osiguravaju iz:

- doprinosa iz plaća radnika koji su u radnom odnosu kod pravnog ili fizičkog lica;
- doprinosa na prihod lica koja obavljaju privrednu ili neprivrednu djelatnost ličnim radom;
- doprinosa iz penzija i invalidnina i drugih naknada iz penzijskog i invalidskog osiguranja;
- doprinosa za nezaposlene građane;
- doprinosa koji se plaća na stalnu novčanu pomoć i za lica smještena u ustanovama socijalne zaštite;
- doprinosa iz prihoda od samostalne estradne djelatnosti, izdavanja ploča, audio i videokaseta, te na ulaznice za organizaciju sportskih, estradnih i drugih kulturnih javnih priredbi;
- doprinosa za prihod od autorskih prava, patenta i tehničkih unapređenja;
- dodatnog doprinosa za korištenje zdravstvene zaštite u inozemstvu;
- doprinosa iz dohotka od poljoprivredne djelatnosti, odnosno drugih prihoda ostvarenih obavljanjem poljoprivredne djelatnosti, kao i zakupnine za poljoprivredno zemljište;
- doprinosa lica koja sama plaćaju doprinose;
- naknada za zdravstvenu zaštitu članova porodice radnika zaposlenih u inozemstvu, inozemnih penzionera i članova njihovih porodica;
- sredstava budžeta Federacije, kantona, odnosno općine;
- sredstava ličnog učešća osiguranih lica u pokriću troškova zdravstvene zaštite i
- prihoda od donacije, pomoći, taksi, kamata, dividendi i drugih prihoda.

Shodno odredbi člana 101. ovog zakona, kantonalnim zavodom osiguranja upravlja upravni odbor. Upravni odbor sastoji se od devet članova koje imenuje vlada kantona na prijedlog kantonalnog ministra, i to:

- tri člana iz reda osiguranika zdravstvenog osiguranja,
- dva člana iz reda poslodavaca,
- četiri člana iz reda zdravstvenih radnika.

Predsjednika upravnog odbora imenuje vlada kantona prilikom imenovanja ostalih članova upravnog odbora.

Djelokrug, ovlaštenja i odgovornost upravnog odbora utvrđuju se statutom kantonalnog zavoda osiguranja.

U skladu s odredbom člana 102. istog zakona, Federalnim zavodom osiguranja i reosiguranja upravlja upravni odbor. Upravni odbor Federalnog zavoda osiguranja i reosiguranja ima 11 članova koje imenuje Vlada Federacije na prijedlog federalnog ministra, i to:

- po jedan član iz svakog kantona kojeg predlažu kantonalna ministarstva zdravstva i
- jedan član iz Federalnog ministarstva zdravstva.

Predsjednika upravnog odbora imenuje Vlada Federacije prilikom imenovanja ostalih članova upravnog odbora. Upravni odbor donosi odluke većinom ukupnog broja članova upravnog odbora.

U skladu s članom 110. Zakona, nadzor nad zakonitošću rada kantonalnog zavoda osiguranja odnosno Federalnog zavoda osiguranja i reosiguranja obavlja nadležni organ uprave kantona odnosno Federacije.

U skladu sa Zakonom o zdravstvenom osiguranju Federacije BiH, djelatnost Zavoda zdravstvenog osiguranja KS, Zavoda zdravstvenog osiguranja HNK, Zavoda zdravstvenog osiguranja Kantona 10 i Zavoda zdravstvenog osiguranja USK zasniva se na principu solidarnosti, neprofitna je i nije tržišno organizirana.

Važno je naglasiti da se u Odluci o listi lijekova Kantona Sarajevo, Odluci o utvrđivanju liste lijekova koji se propisuju i izdaju na teret sredstava Zavoda zdravstvenog osiguranja Hercegovačko-neretvanskog kantona, Odluci o listi lijekova koji se mogu propisivati i izdavati na teret sredstava obaveznog zdravstvenog osiguranja Kantona 10 i u Odluci o listi lijekova obaveznog zdravstvenog osiguranja Unsko-sanskog kantona utvrđuju: obim prava osiguranih lica na korištenje lijekova koji se obezbjeđuju na teret sredstava Zavoda zdravstvenog osiguranja KS, Zavoda zdravstvenog osiguranja HNK, Zavoda zdravstvenog osiguranja Kantona 10 i Zavoda zdravstvenog osiguranja USK, način i postupak propisivanja i izdavanja tih lijekova i primjene u zdravstvenim ustanovama, kao i način utvrđivanja pozitivnih (esencijalnih) listi lijekova u KS-u, HNK, Kantonu 10 i USK.

S obzirom na to da utvrđivanje obima prava osiguranih lica na korištenje lijekova koji se obezbjeđuju na teret sredstava navedenih zavoda zdravstvenih osiguranja, način i postupak propisivanja i izdavanja tih lijekova i primjene u zdravstvenim ustanovama, kao i način utvrđivanja pozitivnih (esencijalnih) listi lijekova u KS-u, HNK, Kantonu 10 i USK **potpada pod sistem javnog zdravstva i socijalne zaštite, odnosno obaveznog socijalnog osiguranja, koji je izuzet od pravila državne pomoći, shodno tački 20. Obavještenja Komisije (2016/C 262/01).**

Naime, sistem zdravstvene zaštite i socijalnog osiguranja u BiH i u navedenim kantonima baziran je na principu solidarnosti: nadziru ga državni organi, finansira se na osnovu obavezne uplate doprinosa, prava na zdravstvenu zaštitu ne zavise od visine uplaćenih doprinosa i, shodno tački 20. Obavještenja Komisije (2016/C 262/01), nema tržišnu aktivnost, a samim tim ni elemenata državne

pomoći jer javne usluge koje se obavljaju na principu solidarnosti ne predstavljaju ekonomsku aktivnost i nisu tržišno organizirane.

U Bosni i Hercegovini se javni zdravstveni sistem zasniva na principu solidarnosti, putem javnih zdravstvenih ustanova, finansiranih putem obaveznih doprinosa i/ili budžetskim dotacijama, a usluge se pružaju bez naknade krajnjih korisnika, odnosno pružaoci tih usluga tj. javne zdravstvene ustanove ne smatraju se preduzetnicima, odnosno nije riječ o ekonomskoj aktivnosti bez obzira što se i te ustanove nalaze "na tržištu" prilikom nabavke neophodnih proizvoda i usluga namijenjenih toj djelatnosti.

Ako zdravstvene usluge pružaju nezavisni ljekari, privatne poliklinike i slično uz naplatu i preuzimanje poslovnog rizika, riječ je o preduzetnicima koji obavljaju ekonomsku aktivnost i na njih se primjenjuju pravila o državnoj pomoći.

Jednako je relevantan i stav Evropskog suda pravde u slučaju FENIN (C-205/3), kojim je izričito utvrđeno da "SNS upravljачka tijela (26 javnih tijela, uključujući i tri ministarstva španske vlade, koja vode nacionalni zdravstveni sistem) ne djeluju kao preduzeća (privredni subjekti u smislu prava konkurencije) kada učestvuju u menadžmentu nacionalnih zdravstvenih usluga, te da njihov kapacitet kao kupaca ne može biti razdvojen od upotrebe medicinskih sredstava i opreme nakon njihove kupovine. Shodno tome, ta tijela ne djeluju kao preduzeća, u smislu prava konkurencije Evropske unije, kada kupuju medicinska dobra i opremu i čl. 81. i 82. EC-a nisu primjenjivi na njih".

Dakle, svrha pozitivnih (esencijalnih) listi je ostvarivanje prava osiguranih lica na korištenje lijekova na teret sredstava zdravstvenog osiguranja. Nije riječ o sredstvima koja su namijenjena industriji lijekova i njihova svrha nije profit proizvođača lijekova. U konkretnom slučaju, relevantna je i odluka Evropskog suda pravde u slučaju Poucet i Pistre (C-159/91 i 160/91), u kojoj se navodi sljedeće: **"Zdravstveni fondovi i organizacije uključene u upravljanje javnim sistemom socijalne zaštite vrše isključivo društvenu funkciju. To se djelovanje zasniva na principu nacionalne solidarnosti i potpuno je neprofitno."**

Vrlo je značajan stav Evropskog suda pravde u slučaju "Komisija/Dôvera zdravotná poisťovňa" (spojeni slučajevi C-262/18 P i C-271/18 P, presuda Suda – Veliko vijeće, od

11. 6. 2020. godine), prema kome Sud u paragrafu 30. konstatira: "Kada je, posebno, riječ o oblasti socijalne sigurnosti, Sud je presudio da **pravo Unije načelno ne utiče na nadležnost država članica za uređenje svojih sistema socijalne sigurnosti lišene ekonomskog karaktera, on provodi opću ocjenu predmetnog sistema i u tu svrhu uzima u obzir sljedeće elemente, to jeste ostvaruje li se sistemom socijalni cilj, provodi li se njime princip solidarnosti, izostaje li bilo kakav profitni cilj obavljane djelatnosti i kontrolira li tu nadležnost država."** Dalje, u paragrafu 31. Sud ističe: "U okviru te opće procjene posebno treba ispitati može li se i u kojoj mjeri za predmetni sistem smatrati da provodi princip solidarnosti i je li djelatnost zdravstvenih osiguravatelja koji upravljaju takvim sistemom podvrgnuta državnoj kontroli." U sljedećem paragrafu (broj 32) Sud utvrđuje kriterije u procjeni da li se konkretnim sistemom socijalne sigurnosti provodi princip solidarnosti: **"Sisteme socijalne sigurnosti kojima se provodi princip solidarnosti posebno obilježavaju obaveza članstva, kako za osiguranike tako i za osiguravatelje, činjenica da su doprinosi određeni zakonom zavisno od primanja osiguranika, a ne od rizika koji oni pojedinačno predstavljaju, bilo zbog svoje dobiti bilo zbog zdravstvenog osiguranja, pravilo prema kojem su obavezna davanja utvrđena zakonom jednaka za sve**

osiguranike, nezavisno od iznosa doprinosa koji plaća svaki od njih, kao i mehanizam za prebijanje troškova i rizika, posredstvom kojeg sistemi koji ostvaruju dobit učestvuju u finansiranju sistema koji imaju strukturalne finansijske poteškoće."

Naime, sredstva koja se u KS-u, HNK, Kantonu 10 i USK isplaćuju iz zavoda zdravstvenog osiguranja radi ostvarivanja prava osiguranika ne zavise od visine doprinosa koje osiguranik uplaćuje u zavod/fond, nego se u potpunosti primjenjuje princip solidarnosti. Prema tome, takva aktivnost nije ekonomska i ona **ne podliježe pravilima konkurencije i pravilima državne pomoći**. Naime, u konkretnom slučaju, građani kao osiguranici iz svojih ličnih sredstava (bruto plaće) uplaćuju doprinose na osnovu kojih se formira fond zdravstvene zaštite. Djelovanje zavoda zdravstvenog osiguranja zasniva se na principu solidarnosti, neprofitno je i nije tržišno organizirano. Samim tim Vijeće je utvrdilo da aktivnosti taksativno navedenih vlada **ne podliježu pravilima o državnoj pomoći**.

Evropski sud pravde je u prethodno navedenim relevantnim odlukama zauzeo stav da zdravstveni fondovi/zavodi i druge organizacije koje su uključene u javni sistem socijalne zaštite, kada je njihova aktivnost zasnovana na principu društvene solidarnosti, obavljaju isključivo društvenu funkciju, jer je u tom slučaju njihova aktivnost neprofitna.

Uzimajući u obzir navedeno, u konkretnom slučaju Vijeće je utvrdilo da u Odluci o listi lijekova Kantona Sarajevo, Odluci o utvrđivanju liste lijekova koji se propisuju i izdaju na teret sredstava Zavoda zdravstvenog osiguranja Hercegovačko-neretvanskog kantona, Odluci o listi lijekova koji se mogu propisivati i izdavati na teret sredstava obaveznog zdravstvenog osiguranja Kantona 10 i u Odluci o listi lijekova obaveznog zdravstvenog osiguranja Unsko-sanskog kantona nije sadržana državna pomoć iz člana 3. stav (1) Zakona, s obzirom na to da je Vijeće utvrdilo da se djelovanje navedenih zavoda kao javnih zdravstvenih ustanova zasniva na principu solidarnosti, koji su finansirani putem obaveznih doprinosa i/ili budžetskim dotacijama, a usluge se pružaju bez naknade krajnjih korisnika, odnosno pružaoci tih usluga tj. zavodi kao javne zdravstvene ustanove se ne smatraju preduzetnicima, odnosno nije riječ o ekonomskoj aktivnosti bez obzira što se i te ustanove nalaze "na tržištu" prilikom nabavke neophodnih proizvoda i usluga namijenjenih toj djelatnosti.

U skladu s navedenim, Vijeće je odlučilo kao u dispozitivu ovog rješenja.

Uputstvo o pravnom lijeku

Ovo rješenje je konačno u upravnom postupku i protiv njega nije dozvoljena žalba.

Nezadovoljna strana može pokrenuti upravni spor pred Sudom Bosne i Hercegovine u roku od 30 dana od dana prijema ovog rješenja.

Broj UP/I 02-26-1-51-27/21
21. marta 2023. godine
Istočno Sarajevo

Predsjedavajući
Vijeća za državnu pomoć BiH
Dženan Selimbegović, s. r.

Na temelju članka 12. stavak (7) Zakona o sustavu državne potpore u Bosni i Hercegovini ("Službeni glasnik BiH", br. 10/12 i 39/20), te članka 193. Zakona o upravnom postupku ("Službeni glasnik BiH", br. 29/02, 12/04, 88/07, 93/09, 41/13 i 53/16), rješavajući u postupku *ex post* kontrole usklađenosti državne potpore s propisima o državnoj potpori, pokrenutom na temelju prijave društva Unifarm d.o.o. Lukavac, koje zastupa odvjetnik Zlatan Balta, za ocjenjivanje dodijeljene državne potpore sljedećim korisnicima: Amsalu d.o.o Sarajevo, Bosnalijeku d.d. Sarajevo, Farmaviti d.o.o. Sarajevo,

Hemofarmu d.o.o. Sarajevo i Zadi Pharmaceuticals d.o.o. Lukavac, Vijeće za državnu potporu Bosne i Hercegovine na 131. sjednici, održanoj 21. 3. 2023. godine, donijelo je sljedeće

RJEŠENJE

1. Utvrđuje se kako mjere sadržane u Odluci o listi lijekova Kantona Sarajevo, broj: 02-05-34488-3/18 od 11. 10. 2018. godine, Odluci o izmjenama i dopunama Odluke o listi lijekova Kantona Sarajevo, broj: 02-04-25959-22/21 od 24. 6. 2021. godine, Odluci o utvrđivanju liste lijekova koji se propisuju i izdaju na teret sredstava Zavoda zdravstvenog osiguranja Hercegovačko-neretvanskog kantona, broj: 01-1-02-1370/21 od 24. 5. 2021. godine, Odluci o listi lijekova koji se mogu propisivati i izdavati na teret sredstava obaveznog zdravstvenog osiguranja Kantona 10, broj: 01-02-26-2/21 od 22. 4. 2021. godine, i u Odluci o listi lijekova obaveznog zdravstvenog osiguranja Unsko-sanskog kantona, broj: 03-017-4215/2022 od 25. 3. 2022. godine, ne predstavljaju državnu potporu u smislu Zakona o sustavu državne potpore u Bosni i Hercegovini.
2. Ovo Rješenje bit će objavljeno u "Službenom glasniku BiH", službenim glasilima entiteta i Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine.

Obrazloženje

1. Zahtjev za pokretanje postupka

Vijeće za državnu potporu Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Vijeće) zaprimilo je prijavu nezakonite državne potpore, odnosno Zahtjev za ocjenjivanje dodijeljene državne potpore (u daljnjem tekstu: prijava), u skladu s člankom 10. stavak (2) Zakona o sustavu državne potpore u Bosni i Hercegovini (u daljnjem tekstu: Zakon), akt broj: 02-26-1-51-1/21 od 25. 10. 2021. godine. Podnositelj prijave je Unifarm d.o.o. Lukavac (u daljnjem tekstu: društvo Unifarm), sa sjedištem u Bistarcu, Novo naselje b.b., Lukavac, kojeg zastupa Zlatan Balta, odvjetnik iz Sarajeva, sa sjedištem u ul. Fra Andela Zvizdovića 1, Sarajevo, po punomoći, i koji se bavi prometovanjem lijekova na teritoriju Bosne i Hercegovine, te je, sukladno Zakonu o lijekovima BiH, registriran kao zastupnik više stranih proizvođača lijekova, među ostalim Replek Farm DOOEL Skoplje, Sjeverna Makedonija, Biofarma Ilac San. ve Tic. A.S., Turska, Deva Holding A.S., Turska, i Sopharma AD, Bugarska.

Prijava je podnesena zbog dodjeljivanja, kako se u aktu podnositelja prijave navodi, nedozvoljene državne potpore iz članka 5. Zakona od sljedećih davatelja, za svakoga od njih odvojeno i pojedinačno:

- Vlade Kantona Sarajevo (u daljnjem tekstu: Vlada KS), donošenjem akta – Odluka o izmjenama i dopunama Odluke o listi lijekova Kantona Sarajevo, broj: 02-04-25959-22/21 od 24. 6. 2021. godine ("Službene novine Kantona Sarajevo", broj 26/21);
- Vlade Hercegovačko-neretvanskog kantona (u daljnjem tekstu: Vlada HNK), donošenjem akta – Odluka o izmjeni i dopuni Odluke o utvrđivanju liste lijekova koji se propisuju i izdaju na teret sredstava Zavoda zdravstvenog osiguranja Hercegovačko-neretvanskog kantona, broj: 01-1-02-1370/21 od 24. 5. 2021. godine ("Službene novine Hercegovačko-neretvanskog kantona", broj 04/21);
- Vlade Kantona 10, donošenjem akta – Odluka o listi lijekova koji se mogu propisivati i izdavati na teret sredstava obaveznog zdravstvenog osiguranja Kantona 10, broj: 01-02-26-2/21 od 22. 4. 2021. godine ("Narodne novine Kantona 10", broj 04/21).